

G Caput III.
IGANTES autem erant in terra in diebus illis. Non poetarum more Gigantes illos terræ filios vult videri diuinę scripturę conditor, sed ex angelis & mulieribus generatos asserit, quos hoc appellat vocabulo, volens eorum exprimere corporis magnitudinē. Et cōsideremus ne forte Gigantum sint similes homines cultu studentes carnis suę, animę autem nullā curam habentes: sicut illi qui de terra secundū poeticam fabulam orti, mole corporis sui freti ferūtur habuisse contēptum superiorum. An dispares æstimādi sunt, qui cū ex anima cōstent & corpore, mentis vigori (quo nihil habet anima preciosius) auersantur, & se carnis huius imitatores velut maternę exhibent stoliditatis hæredes? Itaque inuaniū laborant, cælū votis vsurpantes superbis, & terrenis operibus incubantes, qui electione inferioris, & contēptu superioris cōforti, tanq̄ voluntariū obnoxii peccatis grauiori condemnantur scēritate. Plerūq̄ angelos filios dei vocat scriptura, quia ex nullo homine generātur animæ. Itaq̄ viros fideles filios suos dici nō est aspernatus deus. Sicut ergo viri probabilis vitę filii dei vocantur: ita quorum carnalia sunt opera, hos filios dicimus carnis scripturarū autoritate. Dicit enim Ioānes euangelista: Quia quotquot dominū Iesum receperunt, dedit eis potestatem filios dei fieri, qui credūt in nomine eius: qui non ex sanguinibus, neq̄ ex voluntate carnis, neq̄ ex voluntate viri, sed ex deo nati sunt. Ideo postea habes quia iratus dominus est, quoniā quibus cogitaret, hoc est sciret, quia homo positus in terrę regione, carnem portans, sine peccato esse nō possit (terra enim velut quidam tentationū locus est, caroq̄ corruptelę illecebra) tamen cū haberēt mētem rationis capacem, virtutemq̄ animę insulam corpori, sine cōsideratione aliqua in lapsum ruerunt, ex quo reuocare senollent. Neq̄ enim deus cogitat sicut homines, vt aliqua ei noua succedat sententia, neq̄ irascitur quasi mutabilis: sed ideo hæc legitur, vt exprimat peccatorū nostrorū acerbitas, quę diuinam meruerit offensam: tanq̄ eoulsq̄ increuerit culpa, vt etiam deus, qui naturaliter nō mouetur, aut ira, aut odio, aut passione vlla pronocatus videatur ad iracundiā. Minutatus est præterea quod deleret hominē. Ab homine, inquit, vsq̄ ad pecus, & a reptilibus vsq̄ ad volatilia delebo. Quid læserant irrationabilia? Sed quia propter hominē illa facta erāt, eo vitę delecto propter quę facta sunt, cōsequens erat vt etiam illa deleterentur: quia nō erat qui his vteretur. Sensu autem altiore illud manifestatur, quia homo mēs est, quę est rationis capax. Homo enim definitur animal viuū, mortale, rationale. Principali igitur extēgio, etiam sensus omnis extinguitur, eo quod nihil reliqui ad salutem superstit cū salutis fundamentū virtus defecerit. Ad condemnationem autē cæterorū, & ad expressionē pietatis diuinę, dicitur Noe apud deū gratiam inuenisse. Simul ostenditur quod hominē iustū nō obumbret aliorum offensio, quando ipse ad totius generis reseruatur seminariū, qui non generationis nobilitate, sed iustitię & perfectionis merito laudatur. Probati enim viri genus, virtutis prosapia est: quia sicut hominū genus homines, ita animalium genus virtutes sunt. Et enim familiarē hominū splendore generis nobilitantur, animarum autem clarificatur gratia splendore virtutis.

Quomodo omnis terra dicatur fuisse corrupta, & tēpore omnis hominis venisse ante deum. Cap. V.

CORRUPTA est autem terra corā deo, & impleta est, inquit, iniustitia. Causa terrenę corruptelę manifestata est, eo quod iniustitia hominū terrā corruerit. Unde & dominus deus ait: Tēpus omnis hominis venit ante me,

quia impleta est terra iniquitatibus suis. Tempus quidem omnium hominum in conspectu dei, & in eius voluntate est. Non enim, vt vulgo aiunt, fatale decretū alligatur. Sed tamē specialiter hic dictū puto, quia in Euāgelio dominus redepturus hominum genus passione sui corporis, & emundaturus sanguine suo, sacramentoque baptismatis, ait: Pater venit hora, clarifica filiū tuum, vt & fili⁹ tuus clarificet te. Ergo quia in diluuiō per arcam Noe seruata sunt reliquię generis humani ad seminariū reparationis & renouationis futurę, ideo premissit hic: Tempus omnis hominis venit, quia repleta est terra iniquitatibus suis. Hoc in figura. In veritate autem ait: Reliquię per dilectionē gratię saluę factę sūt. Ideoque exclamat Apostolus dicens: Superabundauit peccatū, vt superabundaret gratia. Corruptus, inquit, omnis caro viam suam. Carnem hic posuit pro homine terreno, in q̄ carnis illecebra viam eius corruerit. Qui si in tellexisset quod munus accepisset a deo, nō vitę passus esset vt caro obstaret animę virtutibus. Itaq̄ caro causa fuit corrupelę etiam animę, quę velut origo & locus est quidam voluptatis: ex qua velut a fonte proripiunt cōspicentiarū malarumq̄ passionum flumina, lateq̄ exundāt. Quibus demergitur animę quodam excausso gubernatore remigiū, cum ipsa mens velut quibusdam tepestibus & procellis victa, loco suo cedit. Pulchre autē ait: Quia homo viam naturę suę corruerit. Nam via sua in paradiso erat, in illo beatitudinum tramite, in illo virtutū flore, in illa incorruptibili gratia, quam viam terrenis inquinant vestigiis. Alii habent: Viam ipsius, hoc est dei. Hoc solet verbo domini declarari.

De ædificatione arcę, & quęadmodū in ea descripta fuerit humani corporis figura. Quod nidi eiusdē, quibus singula corporis nostri membra significātur, bitumine intus & foris liniēda sint, ne facile corruantur. Ca. VI.

ED iam de ipsa Noe arca dicendū: quam si quis velit impēsius considerare, inueniet in eius ædificatione descriptā humani figurā corporis. Quid est enī q̄d ait deus: Fac tibi arcam de lignis quadratis? Quadrati certe hoc appellamus, quod oibus bene cōsistat partibus, & conueniat sibi. Itaq̄ & deus autor nostri corporis, naturęq̄ fabricator astruitur, & opus ipsum perfectū esse iis sermonibus significatur. Quadrata autem hominis membra esse euident ratio, si cōsideres pedes hominis, cōsideres ventrem pari mēsurā lōgitudinis & latitudinis, nisi cū voluptatibus & epulis vētre distēto, mēsurā naturalis exceditur. Iam pedes & manus, brachia, femora, & crura quadripartita quis nō ipso vsu aduertat? Sunt autē pleque eorū etiā non eiusdē lōgitudinis aut latitudinis, tamē quę analogiā ita seruet, vt in iis q̄q̄ cōgrua mēsurā ratioq̄ concurrat: longitudo prolixior q̄ latitudo sit, latitudo q̄ altitudo. Et sicut ligni arcę trina distantia est, siquidem trecentorū cubitorū longitudinē, & quinqueaginta latitudinē, & triginta cubitorū altitudinē seruandam esse prescripsit: ita & in nostro corpore summa est, & media, & minima distantia. Summa secundū longitudinē, media secundū latitudinē, minima secundū altitudinem: totū tamē corpus attēxtū ex singulis membris, quadratū videtur. Nā & in vsu ita est, vt eos quadratos dicamus, quos nec enormes proceritate, & validos robusti qualitate corporis æstimamus. Quid etiā sibi vult quod ait: Nidos facies in arca, nequaq̄ silendū videtur. Naturaliter enim dictū arbitror, eo quod omne corpus nostrū attēxtū est sicut nidus, vt spiritus vitalis omnes partes viscerū penetret, atq̄ de principali nostro fundat se per artus singulos. Nidi quidā sunt oculi nostri, quibus se visus inseruit. Nidi sunt nostrarum sinus aurium, per quos auditus se infundit, & velut in foueam

Ioan. 1.

Ioan. 17.

Roma. 5.

L

M